

CONSILIUL NAȚIONAL AL AUDIOVIZUALULUI

Autoritate publică autonomă

București, ROMÂNIA

Bd. Libertății nr.14, sector 5, cod 050706

Fax: (004)021-305.53.54 Tel./fax: (004)021-305.53.56

www.cna.ro

TelVerde : **0.800.888.555** e-mail : cna@cna.ro

Decizia nr. 490 din 06.10.2015
privind amendarea cu 20.000 lei a S.C. REALITATEA MEDIA S.A.

- pentru postul de televiziune REALITATEA TV

Întrunit în ședință publică în ziua de 6 octombrie 2015, Consiliul Național al Audiovizualului a analizat rapoartele întocmite de Direcția Monitorizare în baza reclamațiilor înregistrate sub nr. 6279/01.07.2015, cu privire la emisiunea „Jocuri de Putere”, ediția din 11.05.2015, și nr. 5712/15.06.2015 cu privire la emisiunea de dezbateri “Ediție Specială” din 12.06.2015, difuzate pe postul Realitatea TV.

Postul de televiziune REALITATEA TV aparține S.C. REALITATEA MEDIA S.A. (licența audiovizuală nr. S-TV 30.8/27.03.2001, decizia de autorizare nr. 447.0/30.10.2001 și reautorizare nr. 447.2-2/25.10.2011).

În urma dezbaterilor ce au avut loc după analizarea rapoartelor de monitorizare și vizionarea înregistrărilor, membrii Consiliului au constatat că radiodifuzorul a încălcat prevederile art. 40 alin. (1) și (3), art. 65 lit. c) și art. 67 din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit dispozițiilor invocate:

“ART. 40

(1) În virtutea dreptului la propria imagine, în cazul în care în programele audiovizuale se aduc acuzații unei persoane privind fapte sau comportamente ilegale ori imorale, acestea trebuie susținute cu dovezi, iar persoanele acuzate au dreptul să intervină pentru a-și exprima punctul de vedere; dacă acuzațiile sunt aduse de furnizorul de servicii media audiovizuale, acesta trebuie să respecte principiul audiatur et altera pars; în situația în care persoana vizată refuză să prezinte un punct de vedere, trebuie să se precizeze acest fapt.

(3) Moderatorii, prezentatorii și realizatorii programelor au obligația să nu folosească și să nu permită invitaților să folosească un limbaj injurios sau să instige la violență.

ART. 65

În emisiunile de știri și dezbateri, radiodifuzorii trebuie să respecte următoarele reguli:

c) titlurile și textele afișate pe ecran să reflecte cât mai fidel esența faptelor și datelor prezentate;

ART. 67

În exercitarea dreptului lor de a-și exprima opinii sau puncte de vedere în legătură cu subiecte de interes public, prezentatorii și moderatorii trebuie să asigure o separare clară a opiniilor de fapte și nu trebuie să profite de apariția lor constantă în programe într-un mod care să contravină exigențelor de asigurare a imparțialității.”

În fapt, postul Realitatea TV a difuzat în data de 11.05.2015, de la ora 21.00, emisiunea de dezbateri “Jocuri de Putere”, moderată de domnul Rareș Bogdan. Potrivit raportului de monitorizare, temele abordate în emisiune au privit situația creată în PNL

prin difuzarea unor înregistrări în care vicepreședintele PNL, Teodor Atanasiu, declară alianța cu PDL una de conjunctură și nedorită, încercarea senatorilor de a limita arestările preventive printre parlamentari, jaful din pădurile României.

Conform aceluiași document, în cadrul emisiunii au participat, în calitate de invitați, în prima parte a acesteia: Oana Stănciulescu, jurnalist, Stelian Negrea, jurnalist, Alex Căuțiș, jurnalist, Mircea Ionescu Quintus (tel), președinte de onoare al PNL, Cătălin Predoiu, PNL; iar în a doua parte a emisiunii: Tinel Gheorghe, deputat, Lucia Varga, fost ministru delegat pentru Ape și Păduri, Marcel Bărbătei, jurnalist de investigații, George Epurescu, Asociația "România Fără Ei".

Titluri pe ecran (în prima parte a emisiunii): **88 DE BĂIEȚI ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI, INDICIU TEMEINIC: E VORBA DE PROSTIE, POLITICIENII ROMÂNI, TOȚI O APĂ ȘI UN PĂMÂNT, PE CINE PROTEJEAZĂ SENATORII, "CIOCÂRLIA" CNA, SECHESTRATĂ, LAURAN GEORGESCU, GREU DE DAT JOS, CUM FĂCEA CURAT LAURA GEORGESCU, DE CE-ȘI BAT JOC DE IOHANNIS, CÂT DE PROȘTI SUNT POLITICIENII ROMÂNI, "LUNEA NEAGRĂ"-PLENUL SENATULUI, ÎMPOTRIVA JUSTIȚIEI.**

Redăm, spre exemplificare, fragmente din raportul de monitorizare al emisiunii:

*"Rareș Bogdan: Partidul Național Liberal ar trebui să-i ofere președintelui Klaus Iohannis acea bază pentru a săvârși proiectul pentru România. Ce-a făcut până acum marele Partid Național Liberal dodoloț? Părerea dumneavoastră? A reușit performanța de a boicota prin neputință, prin impotență, prin prostie crasă proiectul Iohannis pentru România. **Încet și sigur, îmi dau seama că în realitate nu există diferențe mari între partidele din România. Proștii sunt peste tot. Există proști în PSD, există incompetenți în PSD, există corupți în PSD și există proști, idioți, cretini și corupți în PNL.** Adică, până la urmă, cred că șansele de a schimba România cu actuala clasă politică se apropie încet și sigur de zero. Partidele sunt incapabile să reformeze.*

(...)

Rareș Bogdan: Ei bine, eu o spun cu durere și cu tristețe, cu maximă tristețe, pentru că îi cunosc și pe domnul Teodor Atanasiu, de care am o părere bună, dar este o vorbă românească, sper ca de data asta să nu mă amendeze CNA-ul – Vorba bate...cuvântul acela care...e prea devreme, copiii încă nu s-au culcat. Vorba bate...cam asta i se potrivește domnului Atanasiu. Orice ar fi făcut doamna Boagiu, Anastase, Duță, Videanu, Blaga, orice, absolut orice, în bătălia politică sunt unul dintre cei care pot pune garanție, ridicând mâna, garanție că au fost uniți. (...)

*Poate o văd colegii mei, eu am vorbit suficient. Dar eu nu văd așa diferența atunci între PSD și PNL, pentru mine, dacă ei continuă să facă asta, îmi pare rău, dar mă duc în stradă alături de cei care spun că e aceeași mizerie. Și aștept alternativa. Domnule Stelian Negrea, domnule Alex Căuțiș, bună seara, distinsă doamnă, Oana Stănciulescu, bună seara. Oana, încep cu tine, pentru că la fel ca mine, nu am ascuns niciodată o anumită simpatie față de Partidul Național Liberal, de asta o și spun cu durere, mie nu-mi vine să cred, oamenii ăștia își găsesc scuze spunând că cineva i-a înregistrat. **Nu că ei au vorbit ca niște tântălăi, ca niște boi.** Ci că cineva i-a înregistrat, deci e mai grav că i-a înregistrat cineva decât ei care au vorbit ca niște **idioți**. Deci mi se pare incalificabilă scuza asta. Adică e vinovat Oltean. Adică ei s-au dus în gura lupului Oltean, Neluțu Mexicanu, și se așteptau să fie primiți cu narcise și cu flori albe. Oare ce zice Klaus Iohannis?*

(...)"

În data de 12.06.2015, postul Realitatea TV a difuzat, de la ora 21.00, emisiunea de dezbateri "Ediție Specială", moderată de domnul Octavian Hoandră, co-moderator - domnul Rareș Bogdan.

Potrivit raportului de monitorizare, temele dezbătute au privit vizita prim-ministrului Victor Ponta la Baku și moțiunea de cenzură inițiată de PNL, respinsă în Parlament, la discuții participând: Alexandru Radu, profesor, Cornel Ivanciuc, jurnalist, Oana Stănciulescu, jurnalist, Ion M. Ioniță, jurnalist, Cozmin Gușă (tel), analist politic, Alex Căuțiș, jurnalist, Oreste Teodorescu (tel), jurnalist, Mihai Rusu (tel), jurnalist

Titluri afișate pe ecran: **PONTA, GUDURAT PE LÂNGĂ PUTIN LA BAKU, FERICIT ȘI LIBER, PONTA A ZBURAT LA BAKU, LIDERII UE AU BOICOTAT CEREMONIA, PONTA ALĂTURI DE PUTIN ȘI LUKAȘENKO, LEGAȚI DE SCAUNE, ȘI-AU SALVAT PREMIERUL, ONOAREA? CARE ONOARE?, MOȚIUNEA A CĂZUT. PNL: FACEM ALTA LA TOAMNĂ, SCENARIILE UNEI VERI FIERBINȚI, PONTA CU LUKAȘENKO ACUM, PONTA ÎN ȚARA FAMILIEI ALIEV, PONTA, URMAȘUL LUI ILIESCU, AMBASADA SUA PRIVEȘTE ȘOCATĂ SPRE ROMÂNIA, PONTA, PREMIERUL ROMÂNIEI DE EST, SPRE EURASIA SAU SPRE OCCIDENT?, CORUPȚIA, ATAC LA SIGURANȚA ROMÂNIEI, PONTA ȘI-A ÎNCEPUT MUNCA ÎN AZERBAIJAN.**

Redăm, spre exemplificarea modului de desfășurare a emisiunii, fragmente din raportul de monitorizare:

"Rareș Bogdan: Aș vrea să spunem adevărul, sursa...

Octavian Hoandră: **Adevărul e că eu vreau să fac o cerere către conducerea postului ca la toate emisiunile cu domnul Ponta să avem și un psihiatru, că eu am tot felul de mici nelămuriri. E drept că întotdeauna m-au fascinat destinele oamenilor ăștora pe care nu-i cunosc. De exemplu, personajele lui Celine sau ale lui Ernesto Sabato. Dar asta e ceva mai mult decât cred că și cei doi autori au putut imagina.**

(...)

Rareș Bogdan: **Trebuie să recunosc ceva. În urmă cu patru zile am avut o dezbatere telefonică, am promis că recunosc, recunosc, în care eu eram scandalizat de mesajul dat de Adrian Năstase pe contul său de blog sau de facebook, textul scris. Cozmin mi-a zis – Fii atent, urmărește-l pe Ponta cu atenție și pe Năstase, pentru că dacă despre cineva putem vorbi ca fiind oameni ai rușilor, ne uităm spre ei. Și am zis - Hai, Cozmine, nu se poate... Bine, uită-te! Am recunoscut după vizita din seara asta, dezvăluită de cotidianul Adevărul – Ai dreptate!**

Cozmin Gușă: **Mulțumesc, nu trebuie să ne încălzească asta, și eu aș prefera să fiu la fel de vesel ca atmosfera aia din studio, mai ales că aș simți și o reală satisfacție la finalul zilei de azi, să-l psihanalizez pe Victor Ponta.**

(...)

Cornel Ivanciuc: (...) **Deci probabil că Ponta a luat-o în serios. Eu nu cred în ce spun acum. Țin cont de ce spun alții. Merge și se adapă energetic, amăgindu-se cu ideea că dacă stă în aura lui Putin, a fost la Soci între Putin, Erdogan și Lukașenko și acum iată că din nou este în aura lor, în preajma lor. Probabil că omul acesta este atât de naiv sau de dobitoc, încât a luat-o...**

Ion M. Ioniță: **Eu aș merge oarecum pe varianta a doua, dar...**

Cei doi moderatori nu au nicio reacție față de aceste afirmații ale invitaților.

Alex Căuțiș vine cu informația că în aceste zile la Guvern se iau niște hotărâri în privința acțiunilor pe care le mai are statul la Rompetrol.

După pauza de publicitate, ora 21.58, se pune în discuție moțiunea de cenzură a PNL, care a fost respinsă în Parlament. Moderatorul Rareș Bogdan citește mesaje ale telespectatorilor referitoare la vizita lui Victor Ponta la Baku.

Rep. 07:40, sel.12-22

Alex Căuțiș: *Deci s-ar putea să mai bată niște mâini cu domnii ăștia cu apucături dictatoriale ca să-și acopere lucrurile deja făcute în 2013-2014.*

Octavian Hoandră: *Am aicea proiectul de hotărâre...*

Pe ecran este afișat un proiect de hotărâre privind societatea Rompetrol.

Alex Căuțiș: *Uitați-vă, vă rog, la articolul 4.*

Octavian Hoandră: *În vederea implementării măsurilor prevăzute...se constituie o comisie pentru coordonarea implementării tranzacției prevăzute în memorandumul de înțelegere, încheiat de statul român și de Rompetrol Grup. Deci se referă la comisia pentru coordonarea implementării. Sunt enumerați membrii comisiei.*

Rareș Bogdan: ***Este foarte important de spus, deci după ce a șters datorii de 400 de milioane, le-a dat celor de la Rompetrol, de la Kaz Munai Gaz de fapt, șansa să facă un fond de un miliard, unde urmau să participe cu 200 de milioane.***

(...)

Octavian Hoandră: *Dar ce va spune de la PSD? Domle, ce s-a întâmplat cu Victor Ponta, e bine, a făcut contracte?*

Ion M. Ioniță: *Mai stătea și la Soci, era prin spate pe acolo...*

Cornel Ivanciuc: ***Îi linge aura lui Putin. I-o linge din spate. Mă scuzați. Dar asta e senzația mea, că i-a hăpăit aura.***

Rareș Bogdan: *Se referea la înghețată.*

Octavian Hoandră: *Vă atenționez că o să plătim bani din cauza dumneavoastră.*

Rareș Bogdan: *Înghețata de Baku e recunoscută. Era vorba de linsul înghețatei de Baku? La asta se referea.*

Octavian Hoandră: *Deci nu...E o inconștientă care ne va costa și ne costă și pe noi...*

Ion M. Ioniță: *Aș vrea să nu ne mai asociem cu inconștienta domnului Ponta și să ne lase în pace și să-și dea demisia.*

(...)"

În urma analizării rapoartelor de monitorizare și a vizionării unor secvențe din cele două emisiuni menționate anterior, membrii Consiliului au constatat că difuzarea acestora s-a făcut cu încălcarea dispozițiilor legale din domeniul audiovizualului referitoare la protecția demnității umane și a dreptului la propria imagine, precum și a celor referitoare la asigurarea informării corecte și a pluralismului.

Astfel, Consiliul a constatat că, pe parcursul celor două emisiuni, atât moderatorii emisiunilor dar și unii invitați au formulat, la adresa unor persoane, acuzații privind fapte sau comportamente ilegale ori imorale, fără ca aceste acuzații să fie susținute cu dovezi, ori să fie însoțite de un punct de vedere al persoanei vizate, așa cum obligă dispozițiile art. 40 alin. (1) din Codul audiovizualului.

Consiliul a apreciat că unele afirmații de natură acuzatoare prezentate în emisiunea din 12.06.2015 au fost lipsite de o bază factuală, fiind în fapt simple supoziții referitoare la presupuse fapte care pot avea conotație penală, suspiciuni enunțate de moderatorii sau invitați, a căror formulare în cadrul unui program audiovizual a fost de natură să prejudicieze dreptul la imagine al persoanei și de a influența opinia publicului cu privire la aspectele prezentate, în condițiile nerespectării principiului audiatur et altera pars.

Totodată, Consiliul a apreciat că limbajul utilizat de moderatorii emisiunilor sau de către unii invitați, în formularea opiniilor referitoare la faptele ori actele unor persoane a fost unul de natură să contravină dispozițiilor art. 40 alin. (3), respectiv a fost unul jignitor, nepotrivit într-un program audiovizual, de natură să depășească limitele exprimării dezacordului, a unei opinii personale, ori ale unei critici justificate, acceptabile.

Astfel, membrii Consiliului au constatat că prin limbaj și prin atitudine moderatorul emisiunilor nu doar a permis, ci chiar a contribuit în mod direct la desfășurarea programului cu încălcarea dispozițiilor legale, fie prin discursul personal (ex: **au vorbit ca niște tăntălăi, ca niște boi, au vorbit ca niște idioți, proști, idioți, cretini și corupți**), fie prin lipsa unei reacții ferme la unele "opinii" ale invitaților care au depășit limita polemicii argumentate ori a dozei de exagerare specifice activității jurnalistice (Cornel Ivanciuc: **Probabil că omul acesta este atât de naiv sau de dobitoc, încât a luat-o...** Ion M. Ioniță: **Eu aș merge oarecum pe varianta a doua, dar...**; Cornel Ivanciuc: **Îi linge aura lui Putin. I-o linge din spate. Mă scuzați. Dar asta e senzația mea, că i-a hăpăit aura.** Rareș Bogdan: *Se referea la înghețată.*)

Or, potrivit normei legale, moderatorii, prezentatorii și realizatorii programelor au obligația să nu folosească și să nu permită invitaților să folosească un limbaj injurios sau să instige la violență.

Protecția acordată de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului variază în funcție de natura discursului și de scopul urmărit de autorul lui și pleacă de la premiza că ziaristii urmăresc să-și îndeplinească cu bună-credință sarcina de a informa opinia publică, nefiind determinați, în demersul lor, de existența vreunei animozități personale sau de intenția de a leza în mod gratuit și nejustificat reputația altor persoane.

În analiza emisiunilor ce au făcut obiectul controlului, Consiliul a avut în vedere că libertatea de exprimare are ca scop principal asigurarea posibilității formării opiniei altor persoane prin expunerea propriilor idei și convingeri, iar în condițiile în care moderatorul este cel care fixează limitele discuțiilor în abordarea subiectelor sau temelor emisiunii, și constituie un reper, un lider de opinie și comportament pentru participanții la emisiune, acesta este obligat să aibă o atitudine neutră, imparțială, conformă dispozițiilor legale.

Având în vedere acest aspect, după analizarea modului de desfășurare al emisiunilor, a conținutului acestora în raport de poziția vădit lipsită de obiectivitate și echilibru adoptată de moderator în exprimarea publică a opiniilor sale personale, Consiliul a constatat și încălcarea prevederilor art. 67 din Codul audiovizualului.

Potrivit dispozițiilor invocate, în exercitarea dreptului lor de a-și exprima opinii sau puncte de vedere în legătură cu subiecte de interes public, prezentatorii și moderatorii trebuie să asigure o separare clară a opiniilor de fapte și nu trebuie să profite de apariția lor constantă în programe într-un mod care să contravină exigențelor de asigurare a imparțialității.

Or, asigurarea informării corecte a publicului și a pluralismului opiniilor pot fi garantate doar prin respectarea dispozițiilor legale, anterior citate.

De asemenea, în urma vizionării unor selecții din înregistrări, membrii Consiliului au constatat că, uneori, între titlurile afișate pe ecran și discuțiile purtate în studio nu exista nicio legătură.

Difuzarea în cadrul emisiunilor a unor informații prin intermediul titlurilor sau textelor este o opțiune a radiodifuzorului, opțiune a cărei manifestare se supune însă obligației de a stabili în mod corect și concret situația adusă în atenția publicului.

Pornind de la premisa că titlul reprezintă o sinteză a informației aduse în atenția publicului, iar prin impactul vizual poate fi determinant în crearea unei convingeri ori formarea unei păreri, mai ales în situația în care telespectatorul nu urmărește știrea ori emisiunea în integralitate, membrii Consiliului au apreciat că unele dintre informațiile prezentate pe ecran sub formă de „titluri” ori texte în emisiunile analizate, nu au indicat rezumativ subiectul discuțiilor, fapt de natură să contravină dispozițiilor legale.

Astfel, față de aceste considerente, Consiliul a constatat că radiodifuzorul a încălcat și prevederile art. 65 din Codul audiovizualului, potrivit cărora, pentru respectarea dreptului publicului la informare, titlurile și textele afișate de radiodifuzori pe ecran în emisiunile de știri și dezbateri, trebuie să reflecte cât mai fidel esența faptelor și datelor prezentate.

Pentru toate aceste considerente, ținând cont de numărul de sancțiuni aplicate radiodifuzorului anterior, pe o perioadă de un an, de gravitatea și efectele faptei, criteriile legale de individualizare a sancțiunii enunțate la art. 90 alin. (4) din Legea audiovizualului, membrii Consiliului au propus sancționarea acestuia cu amendă.

Supusă la vot, propunerea de sancționare a S.C. REALITATEA MEDIA S.A. cu amenda în cuantum de 20.000 lei a fost adoptată cu respectarea condițiilor de legalitate prevăzute de art. 15 din Lege audiovizualului.

În temeiul prevederilor art. 91 alin. (1) și (3) din Legea audiovizualului nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare,

Consiliul Național al Audiovizualului adoptă următoarea

DECIZIE:

Art. 1: Radiodifuzorul S.C. REALITATEA MEDIA S.A. (licența audiovizuală nr. S-TV 30.8/27.03.2001, decizia de autorizare nr. 447.0/30.10.2001 și reautorizare nr. 447.2-2/25.10.2011) **se sancționează cu amendă în cuantum de 20.000 lei** pentru încălcarea prevederilor art. 40 alin. (1) și (3), art. 65 lit. c) și art. 67 din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. În conformitate cu prevederile art. 93 alin. (3) din Legea audiovizualului, prezenta decizie poate fi atacată direct la secția de contencios administrativ a curții de apel, fără a fi necesară formularea unei plângeri prealabile, în termen de 15 zile de la comunicare.

Art. 3. Potrivit dispozițiilor art. 93¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare, radiodifuzorul are obligația de a transmite în următoarele 24 de ore de la comunicare, sonor și vizual, de cel puțin 3 ori, în intervalul orar 18.00-22.00, din care o dată în principala emisiune de știri, următorul text:

„Consiliul Național al Audiovizualului a sancționat postul de televiziune REALITATEA TV cu amendă de 20.000 lei, întrucât, pe parcursul emisiunilor „Jocuri de Putere”, ediția din 11.05.2015, și “Ediție Specială”, din 12.06.2015, moderatorii și invitații acestora au utilizat un limbaj jignitor, de natură să prejudicieze demnitatea persoanei și au formulat acuzații

privind presupuse fapte de natură morală sau penală fără să fie respectat „principiul audiatur et altera pars”, respectiv fără să fie prezentate și punctele de vedere ale persoanelor acuzate.

De asemenea, membrii Consiliului au constatat că titlurile și textele afișate de radiodifuzor pe ecran în emisiunile analizate nu au reflectat cât mai fidel esența faptelor și datelor prezentate, iar moderatorii nu au asigurat imparțialitatea discuțiilor prin separarea clară a opiniilor de fapte, așa cum impune norma legală, fapte ce constituie o încălcare a obligației radiodifuzorului de a asigura informarea corectă a publicului și pluralismul opiniilor.”

Vă atragem atenția că textul nu poate fi difuzat în calupuri de publicitate.

PREȘEDINTE,

LAURA GEORGESCU

Întocmit, Serviciul juridic și reglementări
Șef Serviciu, Dumitru Ciobanu